

Celem projektu jest podjęcie badań nad funkcjonowaniem władzy w hanzeatyckich miastach Prus i Inflant w okresie pełnego i późnego średniowiecza. Po terminem „funkcjonowanie” rozumiemy wszystkie aspekty związane z kreowaniem organów władzy komunalnej, legitymizacją władztwa rady, sprawowaniem władzy i jej reprezentacją w obrębie gminy i wobec podmiotów zewnętrznych. Ramy chronologiczne projektu obejmują okres od I połowy XIII do lat 20-tych XVI w. Przedmiotem badań będą duże miasta pruskie (Toruń, Chełmno, Elbląg, Braniewo, Królewiec, Gdańsk) i i inflanckie (Ryga, Tallinn, Tartu). Badania będą się koncentrowały na narzędziach administracyjno-organizacyjnych oraz instrumentach i środkach służących komunikacji i reprezentacji władzy. Uwzględnia one:: a. uprawnienia i kompetencji rady w zakresie władzy politycznej, sądowej, administracyjnej i kontroli życia miejskiego; b. aparat urzędniczy i zespół sług miejskich, którzy umożliwiali radzie sprawowanie władztwa; c. rozwój piśmienności pragmatycznej stanowiącej niezbędne narzędzie sprawowania władzy; d, reprezentację własną władztwa komunalnego przy pomocy rytuałów, tekstów i ikonografii.

Analiza funkcjonowania władzy komunalnej w tych dwóch regionach pozwoli na wyodrębnienie cech ogólnych, charakterystycznych dla całej strefy hanzeatyckiej oraz cech specyficznych, typowych dla regionalnego lub lokalnego krajobrazu miejskiego. Tym samym prezentowany projekt powinien wnieść istotny wkład do opracowania typologii miast nadbałtyckiego i wyróżnienia kręgów kulturowych w obrębie strefy hanzeatyckiej. Do tej pory nie podjęto prób zastosowania najnowszych doświadczeń metodologicznych badań nad miastami średniowiecznej Europy w badaniach nad funkcjonowaniem władztwa komunalnego w Prusach i Inflantach. Wyniki prezentowanego projektu pozwolą na włączenie regionu prusko-inflanckiego do dyskusji nad porządkiem politycznym miasta w Europie w epoce przednowoczesnej i początkami europejskiego republikanizmu. Efektem badań prowadzonych w ramach projektu będzie monografia poświęcona władztwu komunalnemu w miastach pruskich i inflanckich w średniowieczu oraz praca zbiorowa zawierająca studia typu „case study”. Podstawowe znaczenie dla podjęcia prezentowanych badań ma fakt, że zachowana baza źródłowa daje możliwość realizacji inspiracji badawczych i propozycji metodologicznych pojawiających się w najnowszych badaniach nad reprezentacją miast, komunikacją społeczną oraz nad normowaniem życia społecznego i społecznym dyscyplinowaniem. Badania prowadzone w ramach prezentowanego projektu będą miały charakter analityczny, z tego też względu kluczowe znaczenie ma kwerenda źródłowa obejmująca zarówno źródła wydane drukiem, jak i materiały archiwalne. Oprócz archiwów krajowych w Toruniu, Gdańsku i Olsztynie konieczne będzie także prowadzenie badań w archiwach zagranicznych (Berlin, Ryga, Tallinn).